

Handen- en voet

Vanaf voorjaar 2018 tourt *The War of The Worlds* door Nederland. Het is een musical op basis van het conceptalbum dat de Engelse componist-zanger Jeff Wayne in 1978 uitbracht. Er zit erg veel toetsenwerk in de voorstelling, daarom sprak Interface vaste toetsenisten Jeffrey Revet (muzikaal leider) en Johan Hendrikse aan voor wat gear talk.

door **Alex Buurman**
alex@interface.nl

Het verhaal van *The War of The Worlds* werd in 1898 geschreven door H.G. Wells, en geldt als een van de eerste sciencefictionverhalen over een invasie van de wereld door buitenaardse wezens; marsbewoners in dit geval. Het werd later in verschillende versies uitgebracht, waarvan het hoorspel van Orson Welles in 1938 het meest spraakmakend werd vanwege de paniek die er in de Verenigde Staten uitbrak tijdens de nog geen uur durende uitzending.

Een groot aantal luisteraars dacht namelijk dat er daadwerkelijk een invasie van buitenaardse wezens plaatsvond. Er zijn ook films, games en stripverhalen op basis van hetzelfde verhaal.

Jeff Wayne's versie, een conceptalbum, waarbij er eigenlijk nauwelijks sprake is van individuele songs (doordat de nummers vrijwel naadloos in elkaar overgaan), beslaat vier lp-kanten of twee cd's, en is afgeladen met synthsounds. Vanaf 2006 werd het album live in Engeland en later wereldwijd uitgevoerd, waarbij de toetsenpartijen door vier toetsenisten werden vertolkt. In de

Nederlandse versie nemen twee musici de toetsenpartijen voor hun rekening: Jeffrey Revet en Johan Hendrikse.

Hardware en MacBook

Jeffrey Revet is de muzikaal leider van het tienkoppige ensemble bij deze Nederlandse versie van *The War of The Worlds*. Hij studeerde in 2009 af aan het ArtEZ conservatorium in Enschede en bewoog zich vooral in de metalhoek, waaronder de illustere band Stream Of Passion, opgericht door de bekende metalgitarist Arjen Lucassen. Revet belandde in *The War of The World* via tributeband Queen Forever, waarmee hij in de theatervoorstelling *I Want To Break Free* speelde. Inmiddels geeft hij zelf les op het conservatorium in Enschede.

Johan Hendrikse studeerde in 1996 af aan het Rotterdams conservatorium bij jazzpianist Rob van Kreeveld. Hij werkt veel als sessiemuzikant, live en in de studio, en houdt zich onder meer bezig met muziek bij beeld, waarbij hij overigens enthousiast gebruikmaakt van modulaire synths en stepsequencers. Ook hij geeft les, maar

enwerk

dan aan de Rockacademie in Tilburg.

De set-ups van de twee toetsenisten zijn totaal verschillend. Hendrikse maakt uitsluitend gebruik van hardwaresynths, terwijl Revet al zijn sounds haalt uit een MacBook met Apple Mainstage, die hij aanstuurt met een Arturia KeyLab 61 en een KeyLab 88. Johan Hendrikse gebruikt vier synths: een DSI Prophet 08, een Nord Piano 2, een Roland Gaia SH-01 en een Arturia MatrixBrute.

Wisselen

Het wisselen van geluiden gebeurt bij Hendrikse voor alle synths tegelijkertijd door middel van een Moog MP201 pedaal met een midisplitter erachter. Het aantal presets dat hij gebruikt, wisselt per song. De ene keer zijn dat er vijf of zes, de andere keer maar drie. In totaal zijn het er bijna veertig. Hij maakt een eigen mix met een Samson SM10: 'Die heb ik gekocht omdat je daarmee een submix kunt maken voor je eigen monitor. Ik ontvang hierin een monitorlijntje dat ik dan met mijn eigen mix kan combineren zonder dat ik dat signaal nog 's naar de zaal-mix stuur.' Hij wijst lachend op zijn vier

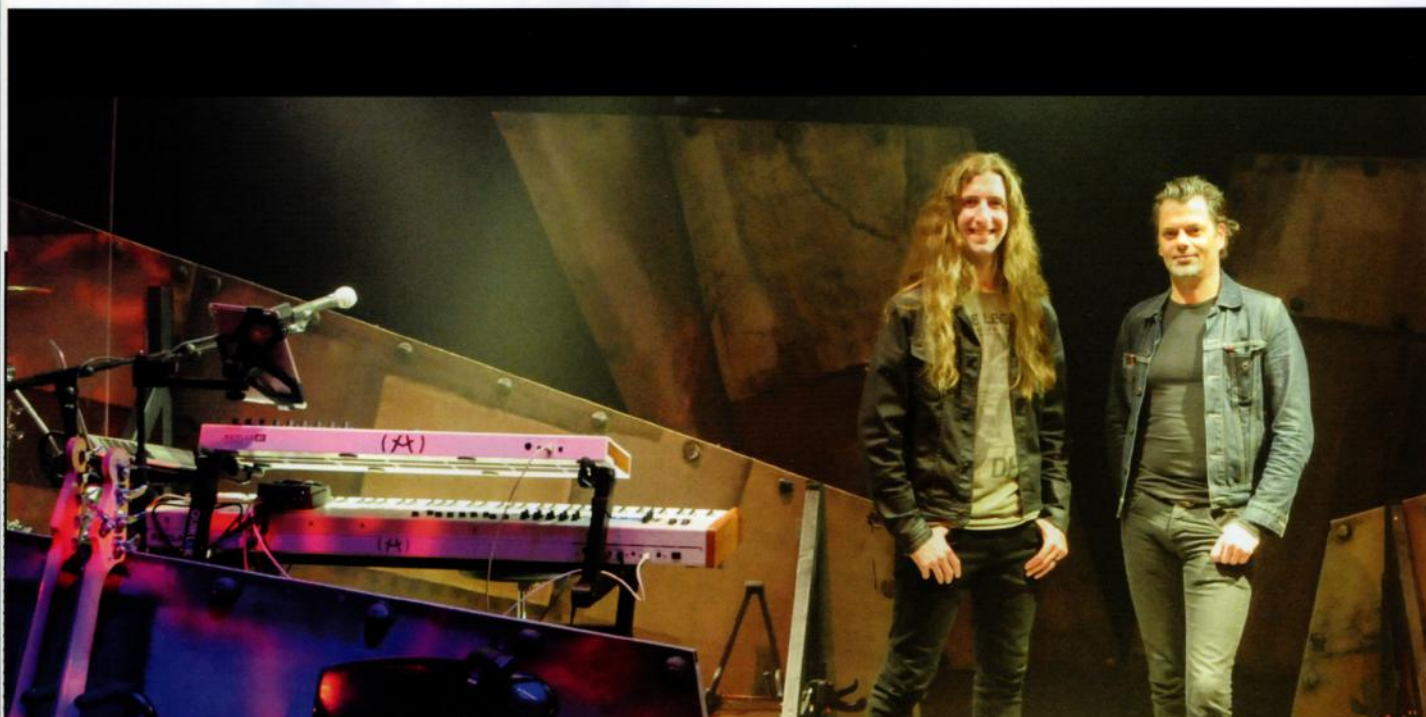
'We kregen de geluidseffecten uit de originele multitrack van Jeff Wayne' Jeffrey Revet

klavieren: 'Zoals je ziet werk ik liever niet met keyboardsplits. Ik heb sommige dingen wel in een split ondergebracht, maar ik ben het niet echt gewend. Het is nogal een puzzel en het hangt er ook vanaf hoe je je spullen hebt neergezet. Voor de ene song is het handig dat ik mijn rechterhand kan gebruiken, terwijl ik op een ander moment diezelfde sound voor mijn linkerhand nodig heb als ik rechts iets anders moet spelen. Uiteindelijk spelen we nu wel alle originele partijen. Dat is dan toch wel weer leuk.'

Mainstage

Arturia speelt een zeer prominente rol in de set-up van Jeffrey Revet. Naast de twee KeyLabs gebruikt hij een AudioFuse audio-interface om het geluid uit zijn MacBook

naar de PA te sturen. Binnen Mainstage in zijn MacBook gebruikt hij veel sounds uit de Arturia VCollection en dan met name de ARP2600 V, Mini V en Prophet V. 'Alle synths komen uit de V-Collection en alleen niet-synthsounds, zoals pianootjes en specifieke pad-dingen, komen uit Pianoteq en Omnisphere. In het tweede nummer zit zo'n santur-achtig snaarinstrument, en dat heb ik met een layer in Omnisphere gemaakt. Het schijnt dat in het origineel vooral de ARP is gebruikt en ook wat Minimoog, en ik heb gelezen dat Jeff Wayne voor de oorspronkelijke opname zelfs een synth heeft laten bouwen die een combinatie was van die twee. Onze sounds zitten heel dicht in de buurt van het origineel. Het grappige is dat Johan wel alles in hardware heeft, en als we dan tegelijkertijd een bepaalde brass-sound

spelen is het bijna niet van elkaar te onderscheiden.

'Ik heb voor deze show voor het eerst alles in Mainstage geprogrammeerd. Ongeveer 150 patches. Alles staat in een lijst achter elkaar, en met de PageFlip voet-schakelaar kan ik alles doorschakelen. Voor de dubbele sounds heb ik aliases aange-maakt; ik hoef dus alleen maar vóóruit. Ik vond het aanvankelijk wel heel spannend. Ik heb het tot nu toe pas bij één show meege-maakt dat er een usb-verbinding wegviel (van een van de keyboards), en dan ben je in één keer wel heel machteloos. Uiteindelijk heb ik de usb-kabel in een andere usb-poort geprikt en toen werkte alles verder weer gewoon, dus ik heb geen idee waar het 'm in zat. Het

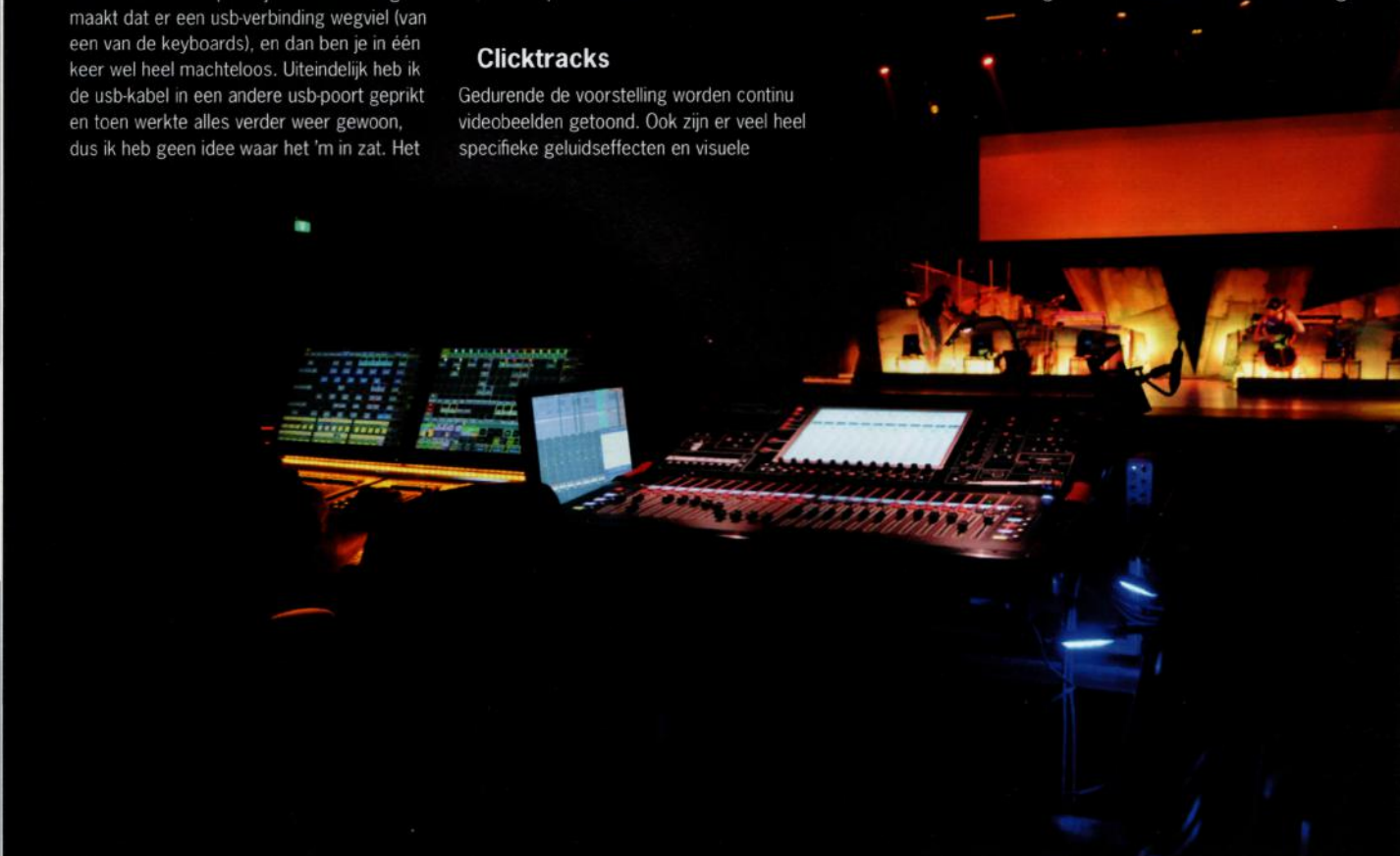
duurde wel even voordat ik het weer aan de gang had, maar dat kwam meer omdat ik eerst allemaal andere opties langs ging: Mainstage opnieuw opstarten, het Midi Control Centre checken, noem maar op.

'De combinatie van die twee keyboards met de AudioFuse werkt heel plezierig. Die heeft precies aan boord wat je nodig hebt, qua in- en outputs en meteen een usb-hub waar je je keyboards aan kunt hangen; lekker compact en zeer functioneel.'

Clicktracks

Gedurende de voorstelling worden continu videobeelden getoond. Ook zijn er veel heel specifieke geluidseffecten en visuele

effecten als rook, explosies en laserstralen. Om die reden lopen er tijdens de voorstelling verschillende clicktracks mee. Revet: 'Die komen uit Ableton. We hebben zélf een click-track gemaakt bij de originele muziek, die volgt dus het tempo van het oorspronkelijke album. We hebben dat niet strakgetrokken. De drummer krijgt een constante click en er is een tweede clicktrack voor de andere muzikanten voor, wanneer er niet wordt gedrumd. Uit Ableton komen ook de geluids-

Belangrijkste hardware

Jeffrey Revet

- Arturia KeyLab 61 keyboardcontroller
- Arturia KeyLab 88 keyboardcontroller
- Arturia AudioFuse usb-audio-interface
- Apple MacBook/Apple Mainstage, Arturia V-Collection, Modart Pianoteq, Omnisphere
- Apple MacBook/Ableton Live daw
- Apple iPad/ForScore notatie-app
- PageFlip voetschakelaar

De voetschakelaars zijn voor het goede verloop van de voorstelling van levensbelang

effecten en de dubbeling van de strijkers, en er komen videotriggers uit. Dat zijn gewoon midinoten. Die worden naar een andere laptop in de coulissen gestuurd waarop Figure 53 QLab draait. Die genereert dan de videobeelden.

'We waren al bezig geweest de geluidseffecten zelf na te maken, zoals de laser-geluiden, *whoosh's* en *ulla's*. Die zijn heel herkenbaar en erg belangrijk voor het stuk, maar uiteindelijk kregen we de geluidseffecten uit de originele multitrack van Jeff Wayne; origineler dan dat wordt het niet! Daarnaast heeft Johan nog allerlei soundscapes geproduceerd, die gek genoeg dan weer niet in het materiaal zaten dat we uit Engeland kregen. Voor het weergeven van de backing-track gebruiken een Motu 828 MkII, aanvullend met een Behringer ADA-8000 Ultragrain Pro ad/da-converter voor extra outputs. We hebben daarvoor in het totaal achttien outputs in gebruik.'

Ouderwets

Waar bij Revet vrijwel alles geïntegreerd is, werkt Hendrikse op de oude manier. 'De Prophet 08 gaat via een delaypedaaltje, een Boss Space Echo, omdat daar zowel een delay als een reverb in zit. Dat is noodzakelijk omdat er in de Prophet 08 verder geen effecten zitten. Het bedieningspaneel van de MatrixBrute is ingeklapt, omdat ik in deze voorstelling vooral veel schakel en dus niet veel aan de knoppen hoeft te draaien. Parameters veranderen kan ik ook met dat Moog pedaal, want daar zit tevens een expressiepedaal op, waarmee ik per patch verschillende control changes kan versturen. Die MatrixBrute is een geweldig apparaat.

Buitengewoon veelzijdig en je kunt er de meest achterlijke dingen mee uitproberen. Hij is opgezet als een modulaire synth, en ik heb 'm nu ook geïntegreerd in mijn modulaire systeem. De Gaia is een erg leuk apparaat voor wat hij kan en wat hij kost. Daar haal ik veel maffe dingen uit, die ik op zich ook wel uit de andere synths kan halen, maar vaak is het handiger om ze apart te hebben: fluitjes, effect-dingetjes... De Nord Piano heb ik een beetje verbouwd; het plaatwerk is nu zwart en de zijpanelen zijn van blank hout. Handig bij een Nord Piano 2 is dat er een synthbank in zit, en met de Nord Sound Manager kun je zelf sounds inladen. Ik haal er aanvullende brass- en stringgeluiden uit plus Rhodes piano en wat akoestische piano's.'

Doorschakelen

Voor de bladmuziek maken zowel Johan Hendrikse als Jeffrey Revet gebruik van iPads. Beide werken met de app ForScore. Hendrikse leest vrijwel de hele voorstelling mee, en gebruikt dan ook voor het omslaan van de ongeveer 50 pagina's nog een voetschakelaar: een iRig BlueTurn. Revet speelt vrijwel alles uit zijn hoofd en slaat dus die paar pagina's die hij nog nodig heeft handmatig om. Hoe dan ook zijn de voetschakelaars voor het doorschakelen van de sounds voor het goede verloop van de voorstelling van levensbelang. Hendrikse: 'Dat pedaal is het hart van mijn systeem. Als dat niet werkt dan werkt er niets meer. Je kunt niet snel genoeg van preset wisselen; daar is gewoon geen tijd voor.' ■

Johan Hendrikse

- DSI Prophet 08 analoge synthesizer
- Nord Piano 2 stagepiano
- Roland Gaia SH-01 virtueel-analoge synthesizer
- Arturia MatrixBrute analoge synthesizer
- Moog MP201 multi-voetschakelaar/controller
- Boss RE-20 reverb/delay-pedaal
- Samson SM10 lijnmixer
- Apple iPad/ForScore notatie-app
- iRig BlueTurn voetschakelaar